

Posudek na diplomovou bakalářskou práci Eleny Timofeevové, *Politická delikvence a institucionální násilí proti politicky nepohodlným osobám v Jugoslávii ve světle rozhodování žádostí o milost na počátku 80. let minulého století*, Praha 2024, 62 s. rkp.

Bakalářská práce Eleny Timofeevové nevznikala bez obtíží. Autorka se musela vypořádat s mnoha subjektivními problémy, ale především nečekanými překážkami objektivního rázu. Dnešní diplomantka se se mnou přišla poradit o vhodném tématu závěrečné klasifikační práce bakalářského studia již na konci roku 2019, nebo počátkem roku následujícího. Pokud mě paměť neklame, shodla se tehdy s mým doporučením, že zpracování zvoleného tématu by mělo přinést alespoň částečně inovativní výsledky. Současně měla být vybrána problematika, jejíž řešení by nepřesáhlo dvanáct měsíců, maximálně půl druhého roku. V tomto kontextu se E. Timofeevová rozhodla, že bude analyzovat vývoj přístupu jugoslávského autoritativního režimu k politickým vězňům na počátku 80. let minulého století ve světle dokumentace týkající se vyřizování individuálních žádostí o milost a dílčích amnestií. Volbu této problematiky ovlivnila nesporná atraktivita tématiky, ale i věci praktické. Obšrná dokumentace k těmto otázkám se nachází v bělehradském, pro badatele obvykle snadno přístupném Archivu Jugoslávie (fond Předsednictvo SFRJ). Bádání měla také ulehčit možnost ubytování v blízkosti Bělehradu, kterým E. Timofeevová disponovala.

Většina těchto předpokladů nicméně vzala brzy za své. Pandemie nadlouho uzavřela státní hranice, ještě déle přístup do Archivu Jugoslávie. Následně v něm mohli začít bádát domácí vědci, nikoliv zájemci ze zahraničí. Nejdéle byla možnost pracovat v Archivu Jugoslávie odpírána zahraničním studentům. V mezidobí se šťastně proměnily osobní poměry E. Timofeevové. Radost z narození syna ovšem ještě o stovky výškových metrů ztížila dosažení cílů ve vysokoškolském studiu. Za této – již hraniční situace, kdy hrozilo nebezpečí předčasného ukončení studia, posluchačka akceptovala moji nabídku, že jako základní faktografickou bázi využije část mnou již kopírovaných archiválií, které jsem si již dříve v Archivu Jugoslávie pořídil. Mnou poskytnutá dokumentace však měla v zásadě sondážní charakter. Chtěl jsem zjistit, zda a případně jak by se při výrazném rozšíření mohla využít pro další výzkum. E. Timofeevové jsem tedy mohl poskytnout archiválie, ze kterých se daly především vysledovat jednotlivosti, málokdy obecnější informace.

V předcházejícím odstavci nastíněné dramatické peripetie, ke kterým musíme připočíst i skutečnost, že autorka není rodilým mluvčím českého jazyka a vedle toho často

v neformálních kontaktech používá srbštinu, se nemohly nepodepsat na kvalitě odevzdaného textu. V první řadě se ukázalo, že se E. Timofeevová, obtížně orientuje v labyrintech vývoje Titovy a posttitovské Jugoslávie. V mnoha ohledech tak nedokázala vysvětlit motivaci a účel toho či onoho rozhodnutí, které prosadil některý ze subjektů tehdy velmi komplikovaně strukturovaného politického systému SFRJ. Část odpovědnosti v tomto ohledu беру na sebe. Diplomantce jsem měl klíčová témata politického vývoje v SFRJ v první polovině 80. let obšírněji a srozumitelněji vyložit. Poněkud alibisticky doplním, že zorganizovat takové delší setkání v našem míjení mezi epidemií a radostmi obyčejného života nebylo již z praktického hlediska nikterak jednoduché.

Nechci však psát pouze o problémech. E. Timofeevové nelze v žádném případě upřít snahu a vytrvalost, se kterými se úporně snažila (na konci s relativním úspěchem) diplomovou práci dokončit. Posuzovaný text respektuje obligatorní podobu a strukturu, které jsou od takovýchto rozprav očekávány (úvod, závěr, seznam pramenů a literatury). Je nakonec nedůležité, že jednotlivé položky nejsou řazeny abecedně.

Problematictější již však je úroveň analýzy prostudované dokumentace. Diplomantka se ji pokusila vyložit v deseti kapitolách a podkapitolách. Často jsou to však víceméně převyprávěné útržky dokumentů. Autorka neobjasňuje, proč o těch či oněch záležitostech a jevech píše a jakou mají návaznost na další části textu. Neznamená to, že by oponovaný text zcela nezajímavý či bezobsažný, ale hodnota některých pasáží, rozhodně není výjimečné kvality..

Čtenáři tohoto posudku bude snad zřejmé, že jsem při jeho psaní bral v úvahu nejen věci ryze odborné, ale přihlédl jsem také k dalším mimořádným aspektům období, za kterých bakalářská práce vznikala. Především z těchto důvodů doporučuji diplomovou bakalářskou práci Eleny Timofeevové k obhajobě.